



RZECZPOSPOLITA POLSKA  
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-619466-II/09/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00  
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 22/09/2008

Pan  
Andrzej Czuma  
Minister Sprawiedliwości -  
Prokurator Generalny  
Warszawa

*Kierze Łanony Janie Ministrze.*

W związku z porwaniem i zamordowaniem Krzysztofa Olewnika, a także innymi tego rodzaju zdarzeniami, pojawił się w debacie publicznej postulat powyższego górnego progu zagrożenia karą pozbawienia wolności, do 25 lat, za popełnienie przestępstwa pozbawienia wolności lub wzięcia zakładnika. Dotyczyłoby to sytuacji, gdy ofiara nie została zwolniona ani odnaleziona i zachodzi prawdopodobieństwo, że nie żyje, przy jednoczesnym braku dowodów potwierdzających zgon. Podnoszony jest także argument, iż podwyższenie górnego zagrożenia mogłoby spowodować, że sprawcy przestępstwa będą bardziej skłonni do współpracy z organami ścigania.

Obecnie, przestępstwo pozbawienia wolności na czas przekraczający 7 dni lub ze szczególnym udręczeniem (art. 189 § 2 k.k.) zagrożone jest karą pozbawienia wolności w wymiarze od 1 roku do 10 lat. Podobne górne granice zagrożenia karą pozbawienia wolności przewidywały za analogiczne przestępstwo kodeksy karne z 1932 r. i z 1969 r.

Pierwszym nasuwającym się kryterium oceny w tym zakresie jest ustalenie, czy liczba przestępstw stwierdzonych omawianego typu wykazuje w ostatnich latach tendencję wzrostową.

Poniższa tablica ilustruje liczbę przestępstw stwierdzonych z art. 189 § 2 k.k. w latach 1999 - 2008 (źródło: statystyki policyjne zamieszczone na stronie internetowej [www.policja.pl](http://www.policja.pl)).

**Tablica 1**

Liczba przestępstw stwierdzonych z art. 189 § 2 k.k. w latach 1999 - 2008.

Lata	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba przestępstw stwierdzonych	95	92	176	130	93	111	73	76	67	50

Z powyższych danych wynika, iż w okresie od 2001 r., kiedy to osiągnęła wartość najwyższą, liczba przestępstw z art. 189 § 2 k.k. maleje, z niewielkimi wahnięciami w 2004 i 2006 r., przy czym w 2008 r. była najniższa.

Drugim przestępstwem pozostającym w związku z omawianym problemem jest nowy typ czynu zabronionego, przewidziany w art. 252 k.k., a mianowicie wzięcie lub przetrzymanie zakładnika w celu zmuszenia organu państwowego lub samorządowego, instytucji, organizacji, osoby fizycznej lub prawnej albo grupy osób do określonego zachowania się. Przestępstwo to może przybrać postać wzięcia zakładnika w celu wymuszenia okupu. W typie podstawowym zagrożone jest karą pozbawienia wolności od roku do lat 10 (art. 252 § 1 k.k.); w typie kwalifikowanym przez następstwo (śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu) zagrożenie ustawowe to kara od 2 lat do 12 lat pozbawienia wolności (art. 252 § 2 k.k.) Karalne jest przygotowanie (art. 252 § 3 k.k.). Warto przy tym zwrócić uwagę na treść art. 252 § 4 k.k., który stanowi, iż nie podlega karze za przestępstwo określone w art. 252 § 1 k.k., kto odstąpił od zamiaru wymuszenia i zwolnił zakładnika. Celem tego przepisu jest zabezpieczenie życia zakładnika.

**Tablica 2**

Liczba przestępstw stwierdzonych z art. 252 k.k. w latach 1999 - 2008 (źródło: [www.policia.pl](http://www.policia.pl)).

Lata	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba przestępstw stwierdzonych	11	22	32	29	38	38	33	23	32	38

Oczywiście statystyki nie stanowią pełnego obrazu wybranego zagadnienia. Należy bowiem wskazać na wzrastające poczucie zagrożenia społecznego wynikające z bezwzględności i okrucieństwa działania sprawców.

Wyrok wydany w sprawie porwania, a następnie zabójstwa p. Krzysztofa Olewnika dowodzi, iż obecne zagrożenie karą pozbawienia wolności przestępstwa wzięcia zakładnika jest zbyt niskie. W sprawie tej, kary pozbawienia wolności za czyn polegający na porwaniu w celu wymuszenia okupu zakwalifikowany z art. 252 § 1 k.k. w zb. z art. 282 k.k. wahały się od 7 do 10 lat pozbawienia wolności. Orzeczone kary łączne były ostatecznie znacząco wyższe (do dożywotniego pozbawienia wolności), ze względu na skazanie części sprawców także za zabójstwo p. K. Olewnika.

Przykład ten wskazuje jednakże w moim przekonaniu, iż w określonych sytuacjach maksymalna kara 10 lat pozbawienia wolności, jaką można orzec na podstawie art. 252 § 1 k.k., jest zbyt niska.

Reasumując, zważywszy na wzrastające poczucie zagrożenia społecznego omawianą kategorią przestępstw, należy w mojej ocenie rozważyć umieszczenie ich w katalogu zbrodni i podwyższenie górnej granicy zagrożenia karą do 15 lat pozbawienia wolności. Konsekwentnie należałoby także podnieść górną granicę kary za czyn z art. 252 § 2 k.k. do 25 lat pozbawienia wolności.

Przekazując Panu Ministrowi powyższe rozważania zwracam się z uprzejmą prośbą o przeanalizowanie przedstawionego problemu i poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku i ewentualnie podjętych działaniach.

*Zam. szef nauki  
prof. Leschauer*